

În atenția Prim-ministru al Republicii Moldova, dlui Pavel Filip

Copie: Deputaților Parlamentului Republicii Moldova

Copie: Parteneri de dezvoltare

DECLARAȚIA SOCIETĂȚII CIVILE

PRIVIND MONITORIZAREA ACORDULUI DE ASOCIERE PE ASPECTELE PROTECȚIEI MEDIULUI ADOPTATA LA FORUMUL CIVIC

La data de 22 februarie 2017 a avut loc Forumul Civic privind monitorizarea Acordului de Asociere pe aspectele juridice, securitate energetică și protecție a mediului, la care au participat reprezentanți ai Guvernului, societății civile, partenerilor de dezvoltare și experți independenți.

În urma lucrărilor și concluziilor Forumului, organizațiile societății civile declară următoarele:

CONȘTIENȚIZÂND importanța protecției mediului ca domeniu prioritar pentru dezvoltarea durabilă a Republicii Moldova, în armonie cu dezvoltarea economică și socială,

REALIZÂND complexitatea procesului de armonizare a legislației naționale la Directivele UE în domeniul protecției mediului și schimbărilor climatice, stipulate în cadrul Acordului de Asociere semnat între Republica Moldova și Uniunea Europeană și a Planurilor de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere vizat,

AVÂND ÎNCREDEREA că implementarea Acordului de Asociere semnat între Republica Moldova și Uniunea Europeană va contribui la îmbunătățirea cadrului legislativ și regulator în domeniul protecției mediului și schimbărilor climatice, care, fiind pus în aplicare, va reduce degradarea și va crește calitatea mediului în Republica Moldova, oferind oportunități pentru investiții în economia națională și pentru îmbunătățirea nivelului de trai a populației,

LUÂND ACT de raportul Guvernului privind implementarea Acordului de Asociere și de raportul alternativ, prezentat de asociațiile obștești,

LUÂND NOTĂ de procesul de reorganizare a structurii autorităților publice centrale din cadrul Guvernului și subliniind importanța deosebită a unei bune guvernări în această perioadă pe cât de delicată, pe atât de crucială,

Organizațiile Societății Civile declară următoarele:

REITERĂM importanța implementării prevederilor capitolelor privind mediul și schimbările climatice din Acordul de Asociere, cu eliminarea restanțelor și crearea unei baze solide pentru implementarea practică a prevederilor Directivelor transpuse. Schimbările pozitive în starea factorilor de mediu (calitatea apelor, restabilirea și menținerea volumelor bazinelor acvatice, reducerea poluării aerului, prevenirea formării și reciclarea deșeurilor, conservarea solurilor) pot fi atinse doar în condiția menținerii unui Minister al Mediului independent, puternic, reformat și fără comasarea acestuia cu alte ministere sectoriale, astfel fiind excluse conflictele de interese între protecția mediului și activitățile economice, urmând cele mai bune practici Europene.

PLEDĂM pentru declararea protecției mediului drept una din prioritățile naționale de dezvoltare din Agenda Națională 2030, cu menținerea Ministerului Mediului, capabil de promovarea priorităților din AA, atingerii Obiectivelor Dezvoltării Durabile, precum și promovarea Evaluării Impactului asupra Mediului, Evaluării Strategice de Mediu, cu reforma instituțională de mediu și crearea Agenției Protecția Mediului.

NE EXPRESSĂM îngrijorarea privind implicarea neadecvată a Parlamentului Republicii Moldova în modificarea și tergiversarea adoptării actelor legislative, cu excluderea articolelor armonizate, aprobate în procesul guvernamental de coordonare inter-ministerială, după consultări publice anterioare, expertiză internațională și cu avizele Centrului de Armonizare a Legislației (de exemplu: Legea deșeurilor – eliminarea prevederilor privind excluderea asbestului și prevederilor legate de co-incinerarea deșeurilor, Legea substanțelor chimice – nepromovarea în prima lectură din cauza intereselor de grup).

CONSIDERĂM necesară implementarea practică a prevederilor AA la nivel local, reieșind din actele legislative sau documentele strategice aprobate, cu alocarea resurselor financiare necesare, indicatori clari de monitorizare și rapoarte publice, pentru ca schimbările să devină simțite în toată țara.

CONFIRMĂM gradul înalt de interes și de bunăvoință de implicare a societății civile în promovarea valorilor Europene și realizarea măsurilor practice de implementare a AA întru beneficiile întregii societăți.

NE EXPRIMĂM convingerea și susținerea pentru ca Ministerul Mediului să se regăsească în noua componență a Guvernului Republicii Moldova ca instituție solidă, cu scopul protecției mediului. Este inadmisibilă și incompatibilă comasarea domeniului mediului cu domeniile economice, precum agricultura, ale căror scopuri sunt utilizarea și exploatarea resurselor naturale, deoarece se pierde aspectul de **protecție** a mediului, cel care asigură consumul rațional al resurselor naturale și durabilitatea vieții. Este acceptabilă comasarea Ministerului Mediului cu domenii conexe, cum ar fi dezvoltarea regională, componenta de aprovizionare cu apă și deșeuri.

SUBLINIEM că, în opinia noastră, aceste două domenii – al mediului și al agriculturii – sunt incompatibile pentru a fi reglementate de aceeași instituție, aflându-se în conflict de interese și va avea repercusiuni negative asupra implementării Acordului de Asociere semnat între Republica Moldova și Uniunea Europeană.

Studiul de performanță în domeniul mediului realizat de Programul Națiunilor Unite pentru Mediu (2014) arată că Republica Moldova nu a avansat până în prezent foarte mult la capitolul creștere a calității în domeniul protecției mediului.

Pentru a înregistra progrese și a realiza reforma sectorului mult așteptată și mult discutată de ani în șir, precum și realizarea prevederilor Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană, este necesar ca Ministerul Mediului să fie o instituție solidă în fruntea căreia să fie un Ministru care să pledeze pentru îmbunătățirea factorilor de mediu și nu pentru exploatarea iresponsabilă a resurselor naturale pentru obținerea unor beneficii pe termen scurt, lăsând fără viitor cetățenii Republicii Moldova.

Mediul, împreună cu economia și protecția socială, este unul din pilonii de bază ai **dezvoltării durabile**. Este acel element vital care contrabalansează responsabil deciziile economice, în favoarea societății, pe termen lung. Resursele naturale, precum apa, aerul, pădurile, solurile, păsările, animalele etc. asigură sau contribuie la asigurarea existenței unei societăți. Fără aceste resurse naturale nici un om, nici o societate, nu are șanse de supraviețuire. Din acest motiv, componentele mediului trebuie protejate și exploatate rațional și inteligent. Acest raționament stă la baza existenței unei Autorități Centrale de Mediu independente, care are menirea elaborării politicilor de mediu, ce ar asigura durabilitatea vieții cetățenilor din această țară.

Ținem să accentuăm că actualmente Ministerul Mediului este autorul a circa 50 de legi organice și circa 100 de Hotărâri de Guvern. Republica Moldova s-a angajat să își aproximeze progresiv legislația națională cu legislația UE, în conformitate cu anexa XI din Acord cu privire la mediul înconjurător, în care sunt specificate 25 de directive (din cele 200 existente), și anexa XII cu privire la politicile climatice, care conține 4 directive. Acestea acoperă cea mai mare parte a legislației și politicii UE privind mediul înconjurător, de la metodele de guvernare în domeniul mediului până la calitatea aerului și a apei, gestionarea deșeurilor, poluarea industrială și accidentele industriale, protecția naturii, substanțele chimice și schimbările climatice. Legislația și politicile în domeniul protecției mediului sunt complexe, necesitând o abordare responsabilă și o viziune de ansamblu a domeniului, deoarece administrarea domeniului are un impact direct asupra sănătății și nivelului de trai al populației, dar și creează premise pentru investiții și dezvoltare economică. Restanțele înregistrate în implementarea Acordului de Asociere, precum și viitoarele progrese, pot fi atinse doar în condițiile în care Autoritatea Centrală de Mediu își va putea menține independența și exercita responsabil și independent funcțiile, fără a fi comasată cu domenii care concurează pentru utilizarea resurselor naturale sau preferă relaxarea reglementării aspectelor de protecție a mediului, care duc la poluarea surselor noastre de apă, sol și aer. Pentru a face față provocărilor, asumate prin semnarea Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană, Ministerul Mediului are nevoie de sprijin nu doar pentru transpunerea directivelor, ci și pentru asigurarea implementării acestora. Ministerul Agriculturii a demonstrat de mai multe ori dorința de abuz în utilizarea resurselor de apă, inclusiv a celor subterane, care este rezerva statului pentru aprovizionarea cu apă a populației, în reglementarea substanțelor chimice, în exploatarea/prelucrarea terenurilor în zone de protecție, în infrastructura de prelucrare a industriei alimentare, în sectorul zootehnic etc.

Urmând cele expuse anterior, propunem ca în noua structură a Guvernului, Ministerul Mediului să rămână ca minister aparte sau să i se alipească doar Ministerul Dezvoltării Regionale (componenta aprovizionare cu apă, canalizare și deșeuri).

Semnatori:

1. INA COȘERU, Centrul Național de Mediu

2. IULIANA CANTARAGIU, Centrul Național de Mediu
3. ALECU RENIȚĂ, Mișcarea Ecologistă din Moldova
4. IORDANCA-RODICA IORDANOV, Asociația Obștească „EcoContact”
5. ANDREI ISAC, Asociația Obștească „EcoContact”
6. SANDU MARIA, Asociația Obștească „Calitatea Mediului”
7. PETRU BOTNARU, Terra-1530
8. ARTUR NEBUNU, Centrul de Consultanță Ecologică Cahul
9. VICTOR CIMPOIES, Asociația Obștească „Cutezătorul”
10. LILIA CURCHI, Asociația Jurnaliștilor de Mediu și Turism Ecologic din R. Moldova
11. IOANA BOBÂNĂ, Asociația Femeilor pentru Protecția Mediului și Dezvoltarea Durabilă
12. LIDIA JUBEA, Asociația Obștească Centrul Tineretului SPECTRU
13. ALEX NISTIRIUC, Asociația Obștească „Media - Grup MERIDIAN”
14. VEACESLAV TUTUNARU, Asociația Obștească „Media - Grup MERIDIAN”
15. GABRIEL MĂRGINEANU, Asociația Patronală a Industriei Turismului din Republica Moldova
16. ALEXEI ANDREEV, Societatea Ecologică BIOTICA
17. CORNELIU MARZA, AO Asociația de Informare și Educație Ecologica „ECOSFERA”
18. NATALIA KRAVCIUK, AO Centrul Republican „GUTTA-CLUB”
19. LIUBA BĂLAN, AO „Speranța”
20. VICTOR BÎRNAZ, AO „Consult Service”
21. STELIANA BURLACU, Fundația pentru educație și dezvoltare – Moldova
22. ALIONA CASIAN, AO „Speranța”
23. TUDOR CÎȘLARU, Centrul Informațional Tighina
24. GABRIELA CAPCELEA, REC Moldova
25. DUMITRU COZMOLICI, Mișcarea Ecologistă din Ungheni
26. VLADIMIR GARABA, Organizația Urbană Mișcarea Ecologistă
27. ALEXANDR IȘCENCO, AO Academia de Guvernare a Mediului din Moldova
28. TATIANA MARIN, Mișcarea Ecologistă Ștefan Vodă
29. GRIGORE MUSTAȚĂ, AO „Colaborare”
30. VALERIU RUSU, AO ADR „Habitat”
31. ELENA SCOBIOALĂ, AO Centrul Aarhus Moldova
32. MARIANA ȘEREMET, AO „Grădina Moldovei”
33. GHEORGHE ȘOVA, AO „Alianța între Generații”
34. SERGIU GURĂU, Asociația Obștească „ECO-RĂZENI”
35. NADEJDA ANDREEV, Asociația WiSDOM
36. LIDIA BEZNIȚCHI, ProDezvoltare Rurală
37. VITALIE AJDER, Societatea pentru Protecția Păsărilor și a Naturii
38. IULIA LIULICA, Grupul de inițiativă ”Țara Verde”

Pentru conformitate:
Asociația Obștească „Centrul Național de Mediu”
Telefon: +373 22106681
E-mail: cnm@environment.md